

L'edició en català al Camp de Tarragona*

JAUME LLAMBRICH BRULL

Sumari

Anàlisis de l'edició a la regió de Tarragona des del 1996 fins al 2006. Es descriu l'evolució de les editorials i el volum de producció. A més a més hi ha un breu estudi de les perspectives de futur.

Paraules clau

edició, editorial, llibre, Camp de Tarragona

*Article publicat a la revista *Kesse*, «La literatura catalana al Camp de Tarragona»: Cercle d'Estudis Històrics i Socials Guillem Oliver del Camp de Tarragona. Tarragona, 2007.

1. El món de l'edició

Havia de ser l'apocalipsi, la fi dels llibres tal i com sempre s'havien entès. Havia nascut el llibre electrònic, un enginy que permetia llegir i emmagatzemar infinitat d'obres. Arreu s'afermava la idea que en un futur no gaire llunyà el paper deixaria pas a la pantalla, irremeiablement, i que les llibreries i les biblioteques passarien a ser pàgines web a on l'usuari es podria descarregar els arxius instantàniament. Sense horaris, des de qualsevol punta del món, fàcilment i per un mòdic preu. Però no va ser així.

Igual que l'any 2000 no va vindre acompanyat dels mil i un avenços futuristes que es profetitzaven pocs anys enrere, avui es pot dir sense por a errar-se que els llibres en format electrònic no han substituït l'hàbit de lectura (i, sobretot, de compra) en el format tradicional. De moment.¹

Amb tot, això no vol dir que no hi hagen hagut canvis profunds. En uns trenta anys els impressors han hagut de canviar de la linotípia a l'òfset, i d'aquí a l'edició digital, que ja marca les pautes de treball de la majoria de les impremtes i dels processos de preimpresió. A banda hi ha hagut una tendència important que ha anat imposant una nova manera de treballar: en els últims decennis s'ha passat d'editar pocs títols (relativament parlant) amb grans tiratges a editar molts títols amb un tiratge més aviat curt.² I esta tendència encara es marca molt més en el cas català ja que el públic potencial lector no és el mateix que en d'altres llengües. El canvi tecnològic ha ajudat, doncs, a optimitzar els recursos i a ajustar els pressupostos.

Però és que, a més a més, l'ofici de l'editor s'ha transformat. L'edició ha passat de ser un ofici artesà, amb noms i cognoms (sempre envoltats d'una aurèola de prestigi cultural), a ser una part més de l'engranatge d'anònimes multinacionals a on l'únic que aparentment importa són els beneficis, com molt bé il·lustren llibres com *L'edició sense editors*, de Schiffrin.

I la indústria editorial catalana no n'ha estat una excepció. Editorials de petit i mitjà volum han estat absorbides per multinacionals, tot i mantindre vives les marques de cadascuna. La Magrana ha estat comprada per RBA, Columna i Destino per Planeta, i una part molt important de les accions del Grup 62, fins fa poc majoritàriament en mans de La Caixa, ha passat a Planeta i a Enciclopèdia Catalana.

Sobre este darrer moviment empresarial hi ha hagut disparitat d'opinions, igual que ha succeït amb casos similars en d'altres mercats. La gamma d'opinions va des de la més pessimista, a causa del monopoli cultural que suposa; fins a la més optimista, que creu que la suma d'esforços del mercat editorial català i castellà que representen estes conglomeracions serà altament positiva per a les vendes. La primera visió predomina entre els editors de les editorials d'una mida més aviat reduïda, mentre que la segona, casualment, ho fa entre els directius de les grans empreses. Segurament al final, com sempre, quedarà un terme mitjà, que només amb el pas del temps es podrà avaluar objectivament, després de comprovar els resultats a mitjà termini. En qualsevol cas, el que és evident és que d'aquí uns anys el panorama editorial serà ben diferent del que actualment vivim.³

Tot i així, a diferència d'altres mercats, cal apuntar que el naixement de grans conglomerats ha estat posterior a la presa de consciència del sector «que s'editava massa», situació que es

retroalimentava en la despietada guerra per aconseguir un efímer espai destacat en la taula de novetats editorials de les llibreries⁴ i que va arribar a crear una sensació de crisi al sector.

A més a més, cal apuntar que moltes empreses amb seu a Catalunya, que fins fa poc només editaven en llengua castellana, han començat a editar títols i col·leccions en català, ja que han vist que existeix una quota de mercat que havien ignorat tradicionalment i que aporta uns beneficis gens menyspreables. En són un bon exemple Random House Mondadori amb la col·lecció Rosa dels Vents, Anaya amb Càlam o Tusquets amb l'Ull de Vidre.

Un altre ingredient que ha fet augmentar la suma de títols és l'autoedició. Tot i que sempre hi ha hagut autors que s'han editat les seues pròpies obres, el salt tecnològic ha comportat l'abaratiment de les despeses en tiratges curts, i això ha provocat que el nombre de títols autoeditats estiga augmentant considerablement estos darrers anys, sobretot gràcies a les facilitats que ofereixen moltes empreses.⁵

Finalment, cal afegir la proliferació de premis literaris en català que tenen com a guardó la publicació de l'obra. Si bé en el moment de la represa cultural i lingüística catalana foren un factor important per a l'edició en català, al cap de tants anys esta tendència no es pot justificar dient que hi ha una mancança d'inversió de capital en títols escrits en català. Més aviat hauríem de pensar que la creació i el manteniment d'un premi literari s'ha enquistat en moltes institucions com l'única manera de promoure la creació literària.

Però, tot este nou panorama, ha afectat les editorials que es troben situades geogràficament lluny del centre de l'entramat editorial català? Anem a pams.

2. L'edició al Camp de Tarragona

Prenent com a referència temporal el monogràfic de *Kesse* publicat fa deu anys dedicat a la literatura catalana al Camp de Tarragona, s'ha fet un buidatge dels títols publicats en català que apareixen a la base de dades en línia de l'Agència Espanyola de l'ISBN⁶ a la província de Tarragona des del 1996 fins al 2006. És evident que hi ha llibres editats sense este número identificatiu,⁷ però tot i que partirem d'unes dades que no es corresponen exactament a la realitat, els resultats comparatius que en podem extraure seran representatius de la situació global.

Pel que fa a l'àmbit territorial de l'escandall s'ha optat per la província de Tarragona perquè, tot i que la província es pot dividir geogràficament en les regions del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre, esta divisió no es pot representar directament en el camp editorial. La raó és que les empreses del Camp de Tarragona tradicionalment han assumit les obres dels autors i de les institucions de les Terres de l'Ebre com a part del seu àmbit editorial geogràficament proper.

2.1 Les editorials privades

Tot seguit passarem a veure amb detall l'evolució de títols de tres editorials privades: Edicions El Mèdol, Cossetània Edicions i Arola Editors (per any d'aparició al mercat editorial). Tot i que actualment existeixen altres editorials, el volum de títols que publiquen no es pot comparar al que mouen entre estes tres (més del 54% del total de llibres editats en el període que va de 1996 a 2006)

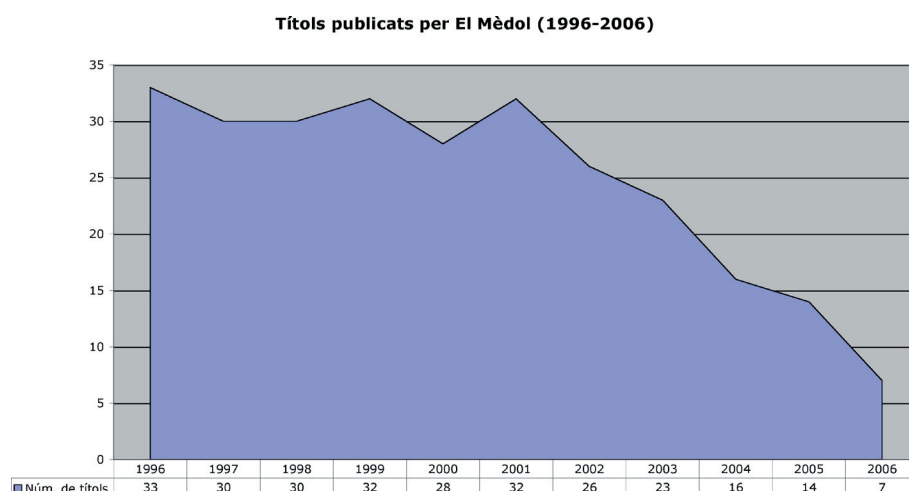
ni tampoc, de moment, al temps que fa que s'hi dediquen.

Entre les iniciatives privades en català que, tot i no tractar-les individualment, cal destacar, n'apuntem tres: Silva Editorial⁸ a Tarragona, Pragma Edicions⁹ a Reus i Aeditors¹⁰ al Perelló.

2.1.1 EDICIONS EL MÈDOL

Situada a Tarragona, Edicions El Mèdol és la degana de les editorials del Camp. En l'article de Josep Bargalló¹¹ al monogràfic de *Kesse* de fa deu anys apareixia com la més important (per no dir gairebé l'única) de les iniciatives privades amb empenta i projecció suficients arreu del territori dels Països Catalans.

El temps i les conjuntures del mercat, però, han fet que Edicions El Mèdol centrés els seus esforços en una sola línia editorial. Així, de publicar tota classe de gènere de llibres (a destacar la gastronomia i la literatura rosa, entre d'altres) ha passat a editar només títols relacionats amb la cultura popular i tradicional catalana. Esta estratègia explica la davallada en el nombre de títols d'estos darrers anys, tot i que també implica una major fidelització d'una quota de lectors específica i la pervivència del projecte a llarg termini.

La mitjana de títols editats per any en el període 1996-2006 és de 24,6 títols, una xifra gens menyspreable, tot i que cal preveure que en els propers anys esta mitjana es mantinga o disminuisca a causa de la nova política editorial que segueixen, centrada en editar títols de qualitat en un àmbit molt específic de la cultura.

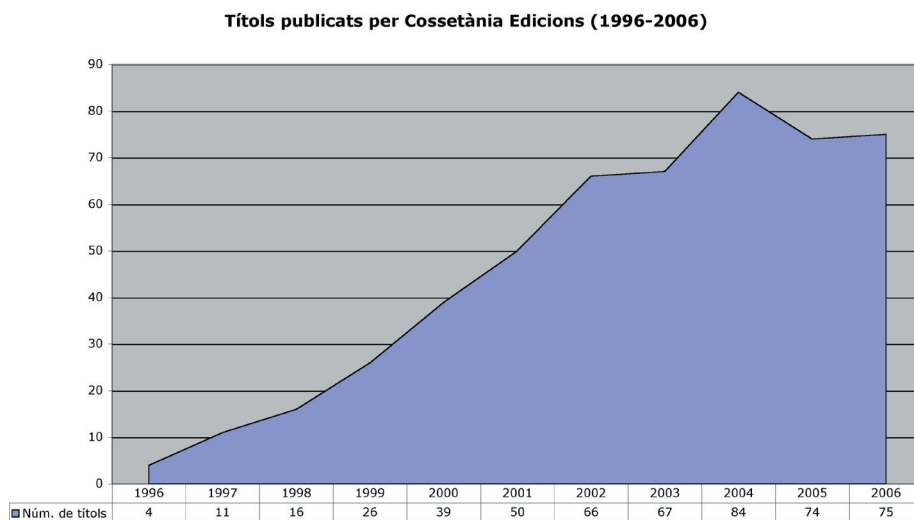
2.1.2 COSSETÀNIA EDICIONS

Tot just al 2006 Cossetània Edicions va complir deu anys d'existència. Hi ho va fer amb una festa a la capital de Catalunya, a Barcelona, indicatiu de la projecció generalista de les seues publicacions tot i tindre la seu a Valls.

Tot i que es va iniciar en publicacions d'àmbit local (que mai ha deixat d'editar) i en una línia de publicacions de l'àmbit de l'excursionisme, l'evolució de l'estratègia de l'editorial els ha portat a altres àmbits com la gastronomia (el factor «Àvia Remei»¹² és impressionant si pensem en les

dimensions de l'editorial) i a la narrativa (publicant autors que no s'acostumen a trobar en els catàlegs de les grans editorials).

Un projecte a seguir de ben a prop en els propers anys és el segell en castellà Lectio (i que explica l'aparent estancament de la producció dels darrers anys). Cossetània està realitzant el procés invers al de les grans editorials i ha començat a apostar per la traducció en castellà de les seues obres catalanes. Pot ser un dels camins per assegurar la viabilitat econòmica de les petites editorials catalanes? El que és segur és que els editors catalans prendran nota del projecte.

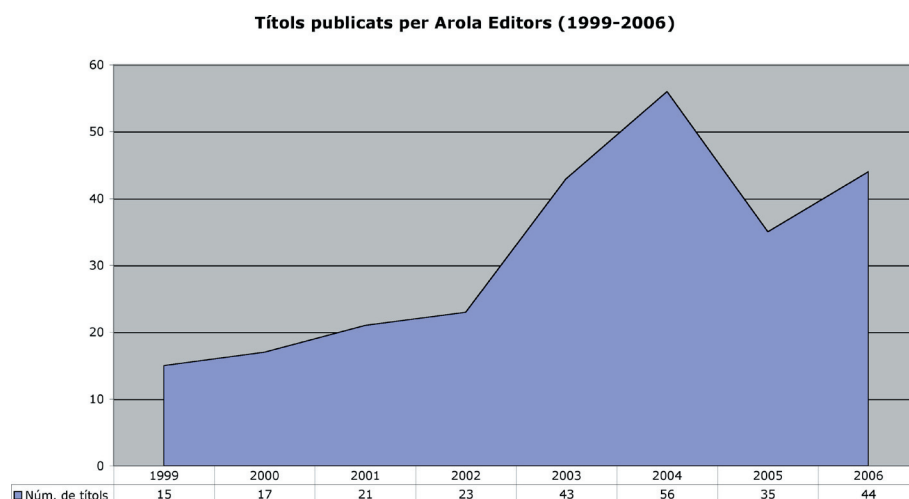

La mitjana de títols editats per any en el període 1996-2006 és de 46,5 títols. És, de llarg, l'editorial privada que més ha publicat en el període analitzat i també és l'editorial del Camp que té una major projecció arreu del domini lingüístic català gràcies, entre altres aspectes, a l'èxit de vendes d'alguns dels seus títols.

2.1.3 AROLA EDITORS

Nascuda el 1999 sota els auspicis d'una impremta, Arola Editors és l'editorial de la ciutat de Tarragona que més publica en estos moments.

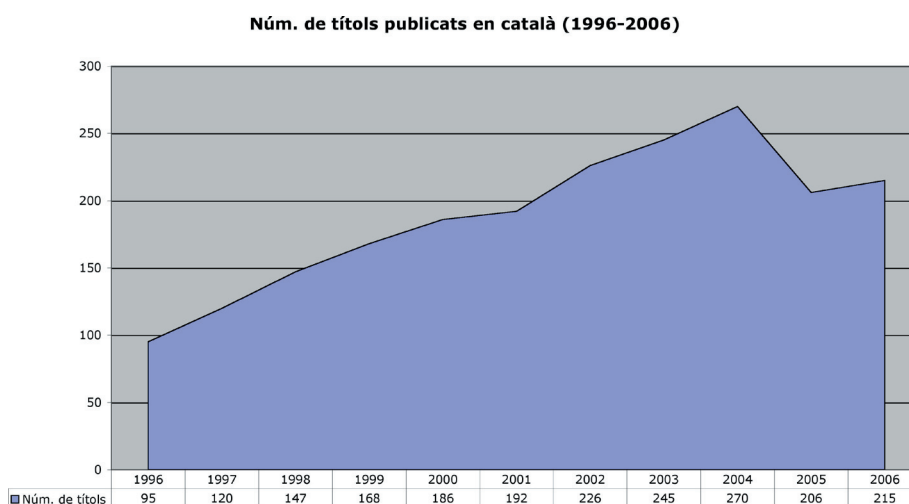
Tot i que no deixen de banda publicacions d'àmbit local i de narrativa, han centrat els seus esforços en col·leccions de teatre i poesia (es va quedar amb els drets d'edició de les publicacions de la Gent del Llamp,¹³ per exemple). Això fa que fora del Camp la seua incidència en el mercat editorial sia menor (a causa de la menor incidència en el mercat d'estos gèneres), però l'acurada edició que fa dels seus llibres (en poesia combinen versos i obres pictòriques) fa que s'haja erigit en una referència de qualitat arreu i que es tinga en compte cada volta que es fa un repàs a les editorials catalanes.

La mitjana de títols editats per any en el període 1999-2006 és de 31,7 títols i la tendència indica que en els propers anys esta mitjana pot seguir augmentant.

2.2 Títols publicats i editors de 1996 a 2006

En el període analitzat la tendència del nombre de títols publicats no ha parat de créixer a nivell provincial: s'ha passat de 95 títols al 1996 a 215 al 2006. Només hi ha un repunt negatiu, l'any 2005, en què es van editar 64 títols menys que l'any anterior (i que a data d'avui ja s'està recuperant). La raó cal buscar-la en l'autoregulació del sector editorial pel que fa a nombre de novetats (que apuntàvem en un apartat anterior), que a Catalunya es detectà al 2004. Pareix que hi haja un efecte concèntric de la mesura ja que Pagès Editors, de Lleida, també té una evolució similar en el temps.¹⁴

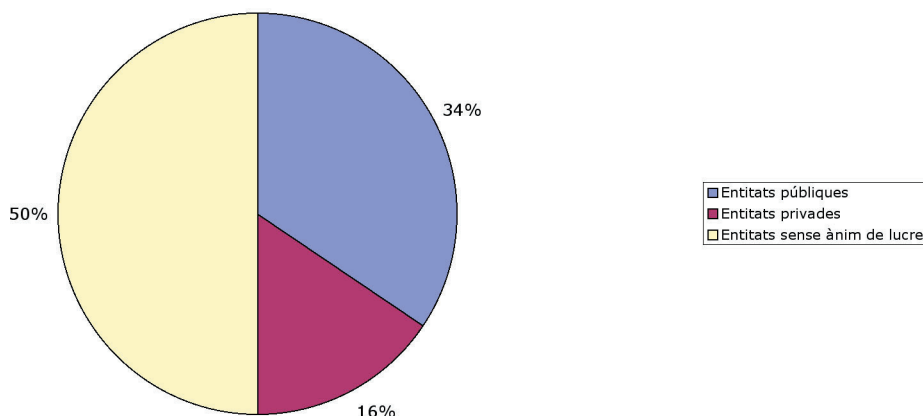

La mitjana de títols editats per any en el període 1996-2006 és de 188,2 títols, dels quals 102,8 (més del 54%) es correspon a la mitjana de la suma de títols de tres editorials privades: Edicions El Mèdol, Cossetània Edicions i Arola Editors.

Però parlem de les entitats editores que s'encarreguen de la resta de títols publicats. Entre el 1996 i el 2006 hi ha una gran varietat d'entitats que han publicat llibres, però val a dir que la gran majoria han editat pocs títols a l'any.¹⁵

Hem agrupat les diferents entitats en tres blocs. Per una banda hi ha les editorials privades, com les que hem estat analitzant fins ara. Per una altra, hem agrupat totes les entitats que han editat algun títol que estan relacionades amb algun tipus d'organisme públic, com ara ajuntaments, consells comarcals, museus, instituts d'ensenyament o la universitat. I, finalment, hem ajuntat les associacions sense ànim de lucre, un conjunt variat format per entitats com cercles o instituts d'estudis, centres de lectura, o associacions culturals, la majoria d'àmbit local i comarcal.

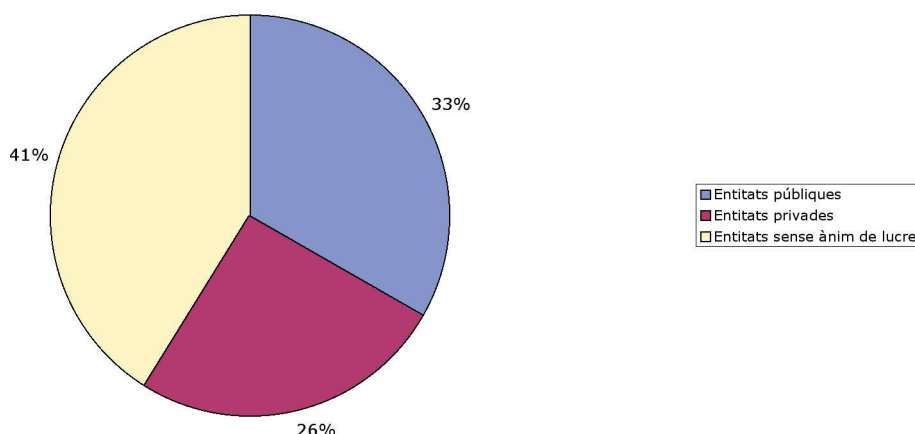
Percentatge d'editors de l'any 1996

Núm. d'editors de l'any 1996

Entitats públiques	11
Entitats privades	5
Entitats sense ànim de lucre	16
Total	32

Percentatge d'editors de l'any 2006

Núm. d'editors de l'any 2006

Entitats públiques	13
Entitats privades	10
Entitats sense ànim de lucre	16
Total	39

És evident que el nombre i el percentatge d'editorials privades ha augmentat al llarg del període, fet que hem de considerar altament positiu, primer per la diversitat de publicacions que això comporta i, segon, perquè evidencia el creixement sostingut de la demanda del mercat.

Pel que fa a les institucions públiques, tot i que són molt nombroses, cal apuntar que tenen una producció molt baixa (de menys de cinc títols anuals) i que en cap cas s'emmarca en una línia global de publicacions institucionals definida, sinó que es tracta de publicacions puntuals i esporàdiques. Potser en podríem exceptuar l'Institut d'Estudis Tarraconenses, però cal apuntar que després de l'any 1996, amb tan sols dos títols, finalitzà la producció editorial i la seua hereva, la Diputació de Tarragona, bàsicament edita catàlegs d'exposicions artístiques.¹⁶

El que sí que és realment important és la quantitat de petites associacions i entitats sense ànim de lucre que publiquen, que no ha variat en nombre al cap d'un decenni. Potser no tenen una producció anual elevada (només un o dos títols), però la persistència al llarg del temps de la seua tasca és un fet innegable (la major part de centres d'estudis locals que apareixen l'any 1996 repeteixen en la llista del 2006).¹⁷ La feina d'estes associacions (com el Centre de Lectura de Reus o el Cercle d'Estudis Històrics i Socials Guillem Oliver del Camp de Tarragona, per posar un parell d'exemples) supleix les mancances de les entitats públiques del Camp de Tarragona en el camp editorial, i omplen un buit de manera més que digna, sobretot si pensem que la majoria tenen un finançament econòmic més aviat minso.

Pel que fa a l'edició universitària, finalment al 2006 la Universitat Rovira i Virgili (URV) s'ha decidit, encara que tímidament de moment, a iniciar una línia de publicacions pròpia, mitjançant

coedicions amb les editorials privades Arola Editors i Cossetània Edicions. Potencial d'obres n'hi ha: malgrat ser una de les universitats catalanes amb l'índex d'articles per professor més elevada,¹⁸ cal entendre que la major part d'esta producció ha estat publicada en editorials i revistes alienes a la mateixa universitat. Després d'haver passat 15 anys des de la seua fundació com a entitat independent de la Universitat de Barcelona, encara li resta molt de camí per fer equiparar les publicacions pròpies a les d'altres universitats de volum i trajectòria similars, com la Universitat de Lleida o la Universitat Jaume I de Castelló. Malgrat tot, el panorama de futur que s'obre en este aspecte és, i amb diferència, molt més engrescador que el que es dibuixava fa deu anys i és d'esperar que en els propers anys els esforços que s'estan duent a terme donen un bon fruit.

Però si bé en l'apartat universitari s'obren unes perspectives optimistes, no es pot dir el mateix sobre les publicacions d'institucions públiques. Amb algunes excepcions, com les Publicacions del Port de Tarragona, el panorama és desolador. A la desaparició de l'Institut d'Estudis Tarraconenses (que depenia de la Diputació de Tarragona) no hi ha hagut cap iniciativa local ni provincial que omplís el buit que es creava. Només la tasca ingent i sempre voluntariosa d'entitats i associacions sense ànim de lucre han aconseguit mantindre un mínim de producció, sobretot pel que fa a la historiografia d'àmbit local.

És gairebé inexplicable (per posar-hi algun adjectiu) que ajuntaments amb el potencial econòmic i les necessitats culturals de Tarragona o Reus (i en menor mesura el de Valls), no tinguen una línia de publicacions pròpia. L'Ajuntament de Barcelona i el de Girona tenen els seus propis serveis de publicacions i l'Ajuntament de Lleida articula la seua producció editorial mitjançant l'Institut Municipal d'Acció Cultural. Deu ser el fet diferencial tarragoní, ja que ningú se n'estranya. Els ajuntaments del Camp de Tarragona, tant els grans com els menuts, acostumen a coeditar els llibres que realitzen de manera puntual i esporàdica amb editorials privades; i el que és admissible i fins i tot lloable per manca de recursos en localitats menudes no ho hauria de ser en el cas de les grans.

Finalment, una dada important a tindre en compte és l'augment d'autors-editors del 1996 al 2006, no tant per la quantitat que representa sinó pel que pot arribar a ser ja que marca una tendència clara. Al 1996 s'hi compten quatre persones que s'han autoeditat el seu propi llibre i han demanat un ISBN, i al 2006 esta xifra ha augmentat fins a onze (hi ha un augment del 175%). És evident que l'aplicació de les noves tecnologies a l'edició, la seua popularització, i l'abaratiment de despeses amb l'autoedició que hi ha hagut estos darrers anys, han influït notablement en esta tendència que segurament no parará de créixer exponencialment durant el propers anys.

3. Un futur incert?

Després del repàs que s'ha fet a l'edició al Camp de Tarragona, podem dir que li espera un futur incert? Podríem dir que tan incert com el que li espera a l'edició en català en general.

Les editorials petites i mitjanes tenen una quota de mercat incontestable, que per molt que les grans se'l vulguen menjar, se'ls resistirà sempre. Com a botó de mostra només cal veure l'evolució creixent i constant de l'activitat editorial al Camp.

Estes «petites» editorials poden permetre's el luxe de treballar independentment, sense els condicionants estratègics de sabre's un apèndix d'alguna estructura empresarial espanyola. Els espais buits i les línies editorials per cobrir que existeixen els permeten defensar els seus propis valors i apostar clarament per la qualitat i la cultura, i per autors i títols que possiblement no tindrien cabuda en les «grans» editorials.

Això no vol dir que els productes de les grans editorials estiguen exempts de qualitat i de cultura, senzillament es tracta de productes editorials diferents. A una petita editorial li pot sortir a compte publicar una obra amb una previsió de tiratge curta i un rendiment a mitjà o llarg termini; mentre que les grans, habitualment, acostumen a treballar amb tiratges més elevats i, sobretot, amb un rendiment ràpid. En estes grans estructures empresarials es diu que la vida de l'editor dura tres anys: el primer per programar els títols, el segon per traure'ls al mercat i el tercer per comprovar-ne el rendiment econòmic. En canvi, en les petites, l'editor sempre és el mateix, a l'antiga manera, fet que permet definir una línia editorial clara a llarg termini.

Però no crec que la incertesa de futur en el món editorial català pugui atribuir-se a la disposició immediata de l'entramat empresarial. Per tal d'assegurar el futur de l'edició cal fixar-se en uns altres actors de l'obra que es representa i que no se'ls té prou en compte. Els lectors i els distribuïdors. La llengua habitual de lectura, segons els Hàbits de Lectura i Compra de Llibres a Catalunya del 2006 indica que un 20,1% ho fa en català, mentre que un 78,7% ho fa en castellà (diferents a les xifres del 2005, que eren un 22,1% pel català i un 77% pel castellà).

A més a més, hi ha un dictamen recent encarregat pel Col·legi de Llicenciats en Filosofia i Lletres de Catalunya que alerta que l'estudi de la literatura a les aules d'ensenyament secundari ha disminuït considerablement o que ha desaparegut a la pràctica.¹⁹ El problema s'ha agreujat estos darrers anys amb l'arribada a les aules d'immigrants que desconeixen el català, combinat amb la disminució dels hàbits lectors dels alumnes i un baix nivell de català dels autòctons.

El present, doncs, no és molt encoratjador, i el futur immediat que es preveu ho és encara menys. Potser caldria augmentar amb urgència els índexs de lectura en català. És evident que hi ha un bon tros de camí per recórrer si es vol, encara que siga en detriment de les ajudes directes als empresaris editorials.

Els catalans hem començat la casa per la teulada (empesos per la situació anòmala de la nostra cultura, tot s'ha de dir), però ara potser ja és hora d'afermar la base última de la indústria, els lectors-compradors. Cal reconèixer la tasca que es porta a terme des de la xarxa de biblioteques pública, un somni de la Mancomunitat de principis de segle xx, i que avui ja és una de les més importants en extensió i en nombre d'Europa. Però cal buscar altres recursos, altres maneres d'arribar als ciutadans, ja que augmentant els lectors en català no només augmentarien els índexs de vendes (i la cultura de la nació) sinó que, a més a més, s'asseguraria la pervivència de la indústria sense la necessitat d'ajudes.

Un dels aspectes que caldria vigilar si es vol augmentar els índexs de lectura en català és que l'oferta de títols fos el més variada possible (talment com ho és la nostra societat), i això és molt difícil d'aconseguir si no hi ha una diversitat d'editorials que assegurin esta oferta.

Per al manteniment de la diversitat editorial actual (que malgrat les successives concentracions editorials no ha disminuït, recordem-ho) cal assegurar l'extensa xarxa de distribució de llibreries que hi ha actualment²⁰ si no volem arribar a una situació similar a la del mercat nord-americà. Tot indica, però, que esta xarxa no està gens assegurada ja que cada any es tanquen petites llibreries (tant a les ciutats com als pobles) mentre que, de forma paral·lela, les grans superfícies i les cadenes augmenten les seues vendes. Els portals d'internet poden ser una solució per mantindre la diversitat? De moment ja hi ha iniciatives interessants al respecte, projectes en què s'hi han associat llibreries de varies localitats per vendre mitjançant la web.

Només el temps pot dir a on anirà a parar el món de l'edició en català.

Bibliografia

- AGENCIA ESPAÑOLA DEL ISBN. *Base de datos de libros editados en España*. Document en línia, consultat al febrer del 2007 <<http://www.mcu.es/libro/CE/AgenciaISBN/BBDDLlibros/Sobre.html>>.
- AULET, Jaume i MARTÍ, Pere. *La literatura catalana a l'ensenyament secundari. Un procés de degradació, amb propostes per aturar-lo*. Col·legi Oficial de Llicenciats en Filosofia i Lletres de Catalunya. Document en línia, consultat al març del 2007 <<http://www.cdl.cat>>.
- MONTALVO, Hèctor. *Què faig amb la meua novel·la? L'autor com a editor*. Document en línia consultat al febrer del 2007 <<http://www.basar.cat/?p=8>>.
- PARLAMENT DE CATALUNYA. *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya*. Informes de política lingüística: núm. 82, de l'11 de juliol de 2000; núm. 138, del 21 de gener de 2005; núm. 278, de 19 de gener de 2006; núm. 4, de 28 de novembre de 2006.
- PRECISA RESEARCH. *Hàbits de lectura i compra de llibres a Catalunya 2006*. Gremi d'Editors de Catalunya i Associació d'Editors en Llengua Catalana. Document en línia consultat al febrer del 2007 <<http://www.gremieditorscat.es/Biblioteca/Estudis.asp>>
- PRECISA RESEARCH. *Informe de comercio interior en Cataluña 2005*. Gremi d'Editors de Catalunya i Associació d'Editors en Llengua Catalana. Document en línia consultat al febrer del 2007 <<http://www.gremieditorscat.es/Biblioteca/Estudis.asp>>
- SCHIFFRIN, André. *L'edició sense editors*. Edicions Destino. Barcelona: 2000.
- VARIS AUTORS. *Kesse*. Núm. 28, segona època. Cercle d'Estudis Històrics i Socials Guillem Oliver del Camp de Tarragona. Tarragona: 1997.
- VARIS AUTORS. *L'escriptura i el llibre en l'era digital*. Col·lecció KRTU. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Barcelona: 2006.
- VARIS AUTORS. *L'espill*. Núm. 22, segona època. Universitat de València & Edicions Tres i Quatre. València: 2006.

Annex

Editors 1996

Ajuntament d'Amposta
Ajuntament de Deltebre. Casa de Cultura
Ajuntament d'Horta de Sant Joan
Ajuntament de Reus
Associació Amics Mare de Déu de Loreto
Associació Cultural La Riuada
Associació Cultural Revista La Segarra
Associació Escola de Natura Cel Rogent
Associació d'Estudis Reusencs
Bibliòfils de Tarragona
Centre d'Estudis Alcoverencs
Centre d'Estudis de la Conca de Barberà
Cercle d'Estudis Històrics i Socials Guillem Oliver
Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre
Centre d'Estudis «Sinibald de Mas»
Centre d'Estudis de la Terra Alta
Centre de Lectura de Reus
Consell Comarcal de l'Alt Camp
Consell Comarcal del Baix Ebre
Consell Comarcal del Tarragonès
Cooperativa Gráfica Dertosense, S.L.
Diputació Provincial de Tarragona
Edicions Cossetània (Imatge-9, S.L.)
Edicions El Mèdol
Folch-Genius & Co.
Institut Estudis Tarraconenses Ramón Berenguer IV
Institut d'Estudis Vallencs
Institut Pere Mata
Museu Nacional Arqueològic (Tarragona)
Parròquia de Sant Joan Evangelista (Lilla)
TGD. Tarragona Disseny, S.L.
Universitat Rovira i Virgili. Servei de Publicacions

Editors 2006

Aeditors
Ajuntament de Bot
Ajuntament de Reus
Ajuntament de Flix
Ajuntament de Tarragona
Arola Editors, S.L.
Associació Cultural Baixa Segarra
Associació Cultural L'Espona
Associació Cultural Lo Llaüt
Associació Cultural Sant Fructuós
Associació d'Estudis Reusencs
Cambra de la Propietat Urbana de Reus i Comarques
Centre de Lectura de Reus

Centre d'Esports del Perelló
Centre d'Estudis Canongins Ponç de Castellví
Cercle d'Estudis Històrics i Socials Guillem Oliver
Centre d'Estudis d'Investigació Històrica Baix-Maestrat Montsià
Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre
Consorti Memorial dels Espais de la Batalla de l'Ebre (COMEBE)
Edicions Cossetània (Imatge-9, S.L.)
Editorial La Torratxa
Editorial Nadal-Arcada S.L.
Ferve
Fundació Àngels Garriga de Mata
Fundació d'Estudis Socials i Nacionals Josep Recasens i Mercadé
Fundació Privada Liber
Grup d'Estudis i Comunicació Ambiental Graellsia
Institut d'Educació Secundària Els Alfacs
Institut d'Estudis Comarcals del Montsià
Institut Municipal de Museus de Reus
La Veu de l'Ebre, S.L.
Museu Arxiu de Montblanc
Museu Nacional Arqueològic (Tarragona)
Obrador Edèndum
Orfeó Canongí
Patronat Pro-Batea
Pragma General d'Edicions, S.L.
Silva Editorial
Universitat Rovira i Virgili. Servei de Publicacions

Notes

1. El mercat editorial japonès és l'excepció que confirma la regla. D'esta situació en podem deduir que el canvi del format paper al format electrònic ha de vindre forçosament acompanyat per un canvi tecnològic global, en tots els àmbits. Per entendre les diferències entre Catalunya i el Japó només cal posar com a exemple l'amplada de banda estàndard d'ambdós països.
2. El tiratge mitjà de les edicions en català l'any 2005 se situà en 2.921 exemplars, segons l'*Informe de comercio interior en Cataluña 2005*.
3. Per veure una mostra de les diferents reaccions dels editors catalans respecte al canvi accionarial en el Grup 62 podeu llegir l'article titulat «La edición en catalán se concentra», publicat a *La Vanguardia* el 27 d'agost de 2006.
4. En resposta a l'excés de novetats el sector va pactar-ne una reducció. Així, en nombre total de títols publicats en català, el 2004 hi va haure un descens del 4,4%, ràpidament recuperat, i superat l'any següent, segons l'*Informe de comercio interior en Cataluña 2005*.
5. Per entendre la situació actual de l'autor com a editor, llegiu l'article d'Hèctor Montalvo titulat *Què faig amb la meua novel·la? L'autor com a editor*.
6. Les dades s'han extret de la pàgina web de l'Agencia Española del ISBN durant el mes de febrer de 2007. En l'anàlisi detallat pot ser que les xifres corresponents al 2006 ni siguin les definitives. La raó és que hi ha editorials que no han acabat de comunicar a l'Agència els títols dels darrers mesos i estes dades s'aniran actualitzant al llarg de l'any.
7. Hi ha moltes entitats que publiquen títols sense número d'ISBN ja que els seus llibres no estan destinats directament a la venda al públic. És el cas, per posar només un exemple, d'alguns dels llibres de Publicacions del Port de Tarragona.
8. L'evolució de títols publicats en català per Silva Editorial és la següent: 3 títols al 2001, 4 al 2002, 5 al 2003, 8 al 2004, 3 al 2005 i 10 al 2006.
9. L'evolució de títols publicats en català per Pragma Edicions és la següent: 13 títols al 2003, 13 al 2004, 10 al 2005 i 7 al 2006.
10. Aeditors ha començat a publicar al 2006, i de moment ha tret al mercat quatre títols.
11. Vegeu l'article titulat «El món editorial, entre la cultura, la indústria, la minorització i el centralisme: el miratge tarragoní», publicat a la revista *Kesse*, núm. 24, de desembre de 1997.
12. Sense cap lloc a dubtes, l'autora de *best-sellers* de l'editorial. Dels seu llibre de cuina més famós se n'han fet disset edicions i s'han venut més de 46.000 exemplars segons la web de Cossetània Edicions.
13. La Gent del Llamp és un col·lectiu de caire cultural que publicava amb regularitat llibres de creació literària (amb una mitjana d'un parell a l'any).
14. El 2005 van editar 116 títols mentre que el 2004, 128; segons la base de dades en línia de l'Agencia Española del ISBN.
15. En annex s'hi ha adjuntat la llista detallada d'entitats editores de l'any 1996 i de l'any 2006, que són la base de les gràfiques que apareixen a continuació. Les dades han estat extretes de la base de dades en línia de l'Agencia Española del ISBN.
16. Segons la base de dades en línia de l'Agencia Española del ISBN, al 2006 la Diputació només edità un llibre en coedició amb Viena Edicions. Al 2005 no apareix cap títol, mentre que al 2004 n'hi ha onze, set dels quals es corresponen a catàlegs d'exposicions.

17. Vegeu la llista d'editors de l'any 1996 i de l'any 2006 que figura a l'annex.
18. Durant el 2006 la URV va ser la quarta de les onze universitats catalanes en nombre d'articles publicats per professors i investigadors en revistes científiques i en el rànquing de l'Estat espanyol se situà en la posició número 21 de les 79 que existeixen. Font: «La URV és la 4ª universitat catalana i la 21^a de l'Estat pel que fa al nombre d'articles publicats», article aparegut al diari *El Punt* el 24 de desembre de 2006.
19. Es tracta d'un estudi realitzat per Jaume Aulet i Pere Martí titulat *La literatura catalana a l'ensenyament secundari. Un procés de degradació, amb propostes per aturar-lo*, que s'ha donat a conèixer al març del 2007.
20. A l'Estat espanyol, segons un estudi de la CEGAL, hi ha unes 4.000 llibreries i uns 40.000 punts de venda de llibres.